

Inhoud

- o Tip van de wolvenconsulent
- o Voor of tegen de wolf, investeren in preventie loont altijd!
- o Addendum actualiseert wolvenplan
- o 14 aanvragen voor tijdelijke subsidie van wolfwerende maatregelen in Berkelland
- o Fladrie in de praktijk
- o Veelgestelde vragen
- o Informatiebijeenkomst voor Gelderse dierenartsen

Tip van de wolvenconsulent: maak dassenwissels wolfwerend met een buis onder het raster

Vooral in zandgebieden is het een probleem: de wolf kan dassenwissels onder de rasters in no-time verder uitgraven, waardoor hij zonder schok onder de laagste stroomdraad op 20 cm kan komen. Het heeft geen zin om die wissels dicht te maken, want dassen graven die in enkele dagen weer open of verleggen de wissel naar enkele meters verderop. ►

Probleem: een dassenwissel onder het raster

Oplossing: buis onder het raster

Foto: Johan Wesselink

De oplossing is het leggen van een buis in de dassenwissel die groot genoeg is voor de das en andere kleine zoogdieren (haas, konijn, egel, marterachtigen), maar te klein voor de wolf. Aan welke voorwaarden moet zo'n buis voldoen?

- idealiter 25 cm doorsnede, maximaal 30 cm doorsnede - minimaal 1 meter lengte
- schuin afgesneden naar onderen toe om inregenen te voorkomen
- enkele ruime gaten om ingelopen water te laten wegsijpelen
- afgezet met betongaas om langsgraven te voorkomen
- op de bodem bedekt met een dun laagje zand of bladeren om doorkruisen aantrekkelijk te maken
- isolatie van de stroomdraad erboven met bv. een elektrabuisje bij gebruik van beton of staal. Bij een pvc-buis is dit niet nodig geleidt geen stroom.

...❖ Wolvenconsulent Johan Wesselink geeft praktisch advies en helpt bij de aanvraag van subsidie. Je kan hem bereiken via wolvencommissie@gelderland.nl

Voor of tegen de wolf, investeren in preventie loont altijd!

De wolf is in Gelderland opnieuw een belangrijk politiek thema. Er wordt gezocht naar ruimte om in te grijpen om problemen te voorkomen. Het beschermen van het vee is en blijft daarbij de belangrijkste stap.

Twee dingen staan vast: op dit moment zijn er wolven in Nederland én op dit moment is de wolf een beschermde diersoort. Het opzettelijk doden, vangen of verstoren/verjagen van wolven is verboden en strafbaar op grond van de Wet natuurbescherming. ►

Een rechter verleent alleen ontheffing als voldaan is aan drie criteria:

- a. Er is geen 'andere bevredigende oplossing' mogelijk.
- b. Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.
- c. De gunstige staat van instandhouding van de soort komt niet in het geding.

Beheer in plaats van preventie?

Beheren van wolf zal voorlopig niet in de plaats komen van preventie. Ook als er meer flexibiliteit ontstaat voor beheer met het geweer of verjagen dan in de huidige situatie, is de vraag: is er geen andere bevredigende oplossing mogelijk? Wanneer er sprake is van onbeschermd vee, zal de veehouder altijd eerst moeten zorgen dat wolfwerende maatregelen worden genomen.

Praktische noodzaak

De wolvencommissie gaat ervan uit dat beheren nooit volledig in de plaats kan komen van preventie. Niet alleen vanwege de juridische noodzaak, maar ook gewoon praktisch, omdat zwervende wolven uit bijvoorbeeld Duitsland nu eenmaal ongezien grote afstanden kunnen afleggen.

Wanneer probleemsituatie?

Pas als een wolf herhaaldelijk goed beschermd vee doodt en steeds manieren vindt om preventieve maatregelen te overwinnen is er sprake van een probleemsituatie: de wolf heeft geleerd dat vee makkelijke prooi is. In dat geval moet worden gekeken of de preventieve maatregelen verbeterd kunnen worden en of de wolf negatief geconditioneerd kan worden (zie ook het artikel over de interventierichtlijnen). Pas als er dan geen resultaat is, kan de provincie besluiten om de betrokken wolf te doden.

Feitelijke rastersituatie bij aanvallen

Of je dus wil leren samenleven met de wolf of niet: in beide gevallen moet je inzetten op een wolfwerend raster. De wolvencommissie trekt zich aan dat er discussie is of de huidige norm voor wolfwerende maatregelen voldoet. Daarom wil ze beter in beeld krijgen wat de feitelijke rastersituatie was bij aanvallen. Dit wil ze objectief wetenschappelijk laten vaststellen met respect voor de privacy van degene die het is overkomen. Daarover in een volgende nieuwsbrief meer. ■

...❖ Lees voor een uitgebreide stand van zaken van de wolf in Gelderland de [informerende brief](#) die Gedeputeerde Staten stuurden aan Provinciale Staten op 14 februari 2023.

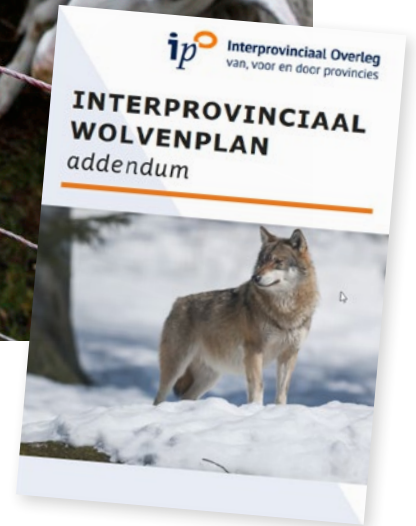
Dit onderwerp in het nieuws

De roep om maatregelen tegen 'probleemwolf' zwelt aan

De Volkskrant, 29 maart 2023

Gelderland blijft worstelen met de wolf: 'Alle stapjes zijn gestrand bij de rechter'

NU.nl, 13 april 2023

Addendum actualiseert wolvenplan

De provincies werken aan een nieuw wolvenplan ter vervanging van het Interprovinciaal Wolvenplan 2019. De ontwikkelingen in het wolvendossier vragen echter meer tijd voor afstemming en nader onderzoek. Daarom verscheen intussen een addendum en nieuwe interventierichtlijnen dat de toevoegingen op het bestaande wolvenplan bevat. Daarmee kunnen provincies beter inspelen op de actualiteit.

Provincies krijgen meer mogelijkheden bij de bepaling van hun preventie- en tegemoetkomingsbeleid. Denk bijvoorbeeld aan:

- de subsidiegebieden voor preventieve maatregelen
- de omvang van het beschikbare budget
- de toepassing, duur en termijnen van de subsidieregels
- de diersoorten waarvoor de preventieve maatregelen worden opgesteld
- de inwerkingstelling van een tijdelijke calamiteitenregeling in acute situaties
- de verruiming van de tegemoetkoming naar andere hoefdieren en kuddebeschermings- en hoedhonden
- het opleggen van voorwaarden voor een tegemoetkoming in de schade
- het afhandelen van schade door de goudjakhals op dezelfde manier als bij de wolf

De nieuwe interventierichtlijnen geven duiding aan de juridische en beleidsmatige kaders voor verschillende situaties. Hiermee krijgen bestuurders een hulpmiddel om hun handelswijze te bepalen. Er zijn drie richtlijnen aangepast: wolf-mens, wolf-hond en melding aangereden dier. De richtlijn wolf-vee is ongewijzigd gebleven. De vernieuwde escalatieladder maakt daarbij een onderscheid tussen 'geen probleem', 'probleemsituatie' en 'probleemwolf'. Dat onderscheid is belangrijk omdat in sommige situaties snel en adequaat gehandeld moet worden. Te trage besluitvorming of verkeerde beslissingen kunnen dan ernstige gevolgen hebben. ■

- ...❖ Hoe Gelderland omgaat met deze nieuwe instrumenten heeft de provincie beschreven in de informerende brief.
- ...❖ Lees de meest recente voortgangsrapportage van BIJ12 over de activiteit van de wolf in Nederland. 1 november 2022 - 15 februari 2023

14 aanvragen voor tijdelijke subsidie van wolfwerende maatregelen in Berkelland

Eind februari waren er in de gemeente Berkelland in één week twee aanvallen op schapen door waarschijnlijk een wolf. De gemeente ligt buiten het wolvengebied. Daarom werd de calamiteitenregeling tijdelijk opengesteld.

De calamiteitenregeling in Berkelland heeft **14 aanvragen** opgeleverd voor **425 schapen**, **7x verplaatsbaar raster** en bijna **5 km vaste rasters**.

In totaal staat het aantal aanvragen voor subsidie in de periode 1 januari tot 1 mei 2023 op 26. Hiermee is in totaal € 40.357 subsidie aangevraagd en is er nog € 159.643 beschikbaar. ■

Dit onderwerp in het nieuws

Na twee wolvenaantallen binnen een week komen veehouders in Berkelland nu in aanmerking voor tijdelijke subsidie

Gelderlander, 7 maart 2023

Er liggen tonnen klaar, maar boeren happen niet: raster tegen wolf nauwelijks geplaatst

De Stentor, 17 maart 2023

Fladrie bestaat uit een stroomhoudend koord waaraan linten zijn bevestigd.

Fladrie in de praktijk

Fladrie is als tijdelijke maatregel in te zetten als er snel gereageerd moet worden bij een wolf in een bepaald gebied. Nu het materiaal in Nederland regulier op de markt verkrijgbaar is, heeft de wolvencommissie Gelderland een aantal rollen aangeschaft om deze in het veld te toetsen. Als noodset en in de dagelijkse praktijk bij een schaapherder. Is het materiaal makkelijker inzetbaar en 'hufferproof' als eerste hulp preventie? Eind dit jaar brengen we verslag uit.

Hoe vraag je een wolfwerende noodset aan?

Is er een wolf actief in jouw regio en wil je bescherming? Dan kun je een verzoek doen bij het Provincieloket om tijdelijk een noodset in bruikleen te krijgen. ■

Veelgestelde vragen

Er gaan verhalen rond van veehouders die wolfwerende rasters hebben staan, maar toch te maken krijgen met een wolvenaaval. Helpt dat wel echt zo'n wolfwerend raster?

Wolfproof bestaat niet, wolfwerend wel. In Gelderland zijn echter geen aanvallen bekend op vee dat beschermd was door een correct geplaatste en goed onderhouden wolfwerende afrastering. Dit wordt sinds 2018 door [BIJ12](#) bijgehouden. De ervaring leert dat goed gezette wolfwerende rasters echt helpen om de wolf bij de dieren weg te houden. Veel gehoorde kritiek is dat wolven makkelijk over wolfwerende rasters springen, maar daar zijn in Gelderland geen aanwijzingen voor.

Het is belangrijk om het hekwerk zo te plaatsen dat een wolf daadwerkelijk geen enkele doorgang vindt. Er mogen geen greppeltjes onder het hek zitten en ook sloten moeten ingerasterd worden omdat een wolf daar anders ook overheen komt.

Daarin kunnen veehouders nog [meer ondersteuning](#) krijgen. Niets is frustrerender dan veel tijd, energie en geld te investeren in maatregelen en toch de wolf op bezoek krijgen. De wolvenconsulent helpt veehouders bij het nemen van de nodige preventieve maatregelen. De wolvencommissie start daarnaast met veldonderzoek naar de afrasteringen voor een meer gedetailleerde opname bij calamiteiten zodat we lessen kunnen trekken uit de praktijk.

Wilt u met de wolvenconsulent in contact komen? Stuur een bericht naar wolvencommissie@gelderland.nl.

In Drenthe is er sinds 1 april ook subsidie voor wolfwerende rasters bij paarden, pony's, koeien, varkens en alpaca's. Waarom is de subsidie in Gelderland alleen nog voor schapen en geiten?

De uitbreiding van de subsidie heeft impact op het beleid en op het budget. Naast de uitbreiding van de diersoorten ligt ook de uitbreiding naar heel Gelderland op tafel. De vraag is of Provinciale Staten hiervoor straks aanvullend budget beschikbaar willen stellen. Bij uitbreiding van het subsidiegebied naar heel Gelderland is naar verwachting voorlopig circa 1 miljoen euro per jaar nodig, dus 8 ton meer dan nu. Als naast schapen ook gekozen wordt voor bescherming van andere kwetsbare gehouden diersoorten zoals pony's en veulens, dan kan het gevraagde bedrag verder oplopen.

De wolvencommissie heeft de vraag gekregen om die verbreding nu eerst te onderzoeken om ook de te verwachten kosten daarvan beter te kunnen ramen.

Waarom richt deze nieuwsbrief zich op schadepreventie en in mindere mate op issues rondom de wolf?

Als gebiedscommissie zijn wij niet voor of tegen de wolf. De bescherming van de wolf is wettelijk geregeld: dat is een politieke en juridische realiteit, die buiten de scope van de wolvencommissie valt. We zijn wel voor het nemen van afdoende schadepreventiemaatregelen vanuit diverse standpunten. ►

Onze commissieleden zijn afkomstig uit diverse geledingen die op verschillende manieren te maken krijgen met de wolf: Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland, Platform Kleinschalige Schapen- en Geitenhouders, de Vereniging Gescheperde Schaapskudden Nederland, het Gelders Particulier Grondbezit, terreinbeherende organisaties en Gelderse gemeenten.

Als wolvencommissie willen we alle betrokkenen informeren over preventie, zodat ze de juiste maatregelen kunnen nemen. We hopen op deze manier veehouders

te motiveren om bij te dragen aan de bescherming van vee, zodat we in Nederland kunnen leren samenleven met grote roofdieren. Naast de juridische en ecologische aspecten is er ook een sociaal aspect. Minister Van der Wal heeft inmiddels opdracht gegeven aan de Raad voor Dierenaangelegenheden om een 'brede maatschappelijke dialoog' hierover op te zetten. ■

Informatiebijeenkomst voor Gelderse dierenartsen

De wolvencommissie Gelderland organiseert op 12 juni een bijeenkomst voor Gelderse dierenartsen over de wolf, schadeafhandeling en -preventie.

Dierenartsen worden geconfronteerd met dierenleed en aantasting van dierenwelzijn door de aanwezigheid van wolven. Tijdens de sessie gaan we in op de monitoring van wolven in Nederland, het genetisch onderzoek, schadebeelden, de DNA-afname bij prooidieren, schadeafhandeling en schadepreventie. Dierenartsen krijgen een praktijkinstructie voor DNA-monsterafname bij gewonde dieren. De uitnodiging is begin mei verstuurd via de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde.

Attendeer uw dierenarts op deze bijscholing. Hiermee is men up-to-date voor wat betreft de ontwikkelingen rondom de wolf. Meer informatie en inschrijven via de [website van de KNMVd](#).

De wolvencommissie bestaat uit vertegenwoordigers van de schapen- en geitenhouderij, terrein-eigenaren en gemeenten. Het is haar taak om dierhouders te informeren over en te betrekken bij het besluitvormingsproces over de schadepreventiemaatregelen. De commissie is op 21 mei 2019 ingesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland en staat onder leiding van Pieter van Geel.